

Atlantpaktens

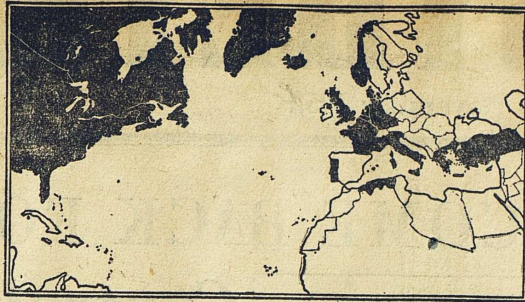
Enligt uppgifter från skilda håll har de planer för en europeisk utrustning som uppbyggd i Atlantpaktens organisationens (North Atlantic Treaty Organization eller Nato) regi inte kunnat genomföras inom förutsedd tid. Redan då dessa planer uppgjordes, särskilt vid mötet i Lissabon i våras, framhölls det att organisationens ledning varit alltför optimistisk. Den försening som uppstått får emellertid inte bortskymma förhållandet att Nato gjort och gör viktiga insatser för Europas försvar. Trots allt har man hunnit längre än de flesta tänkte sig vid Atlantpaktens undertecknande på våren 1949. En redogörelse för vad som utträttats och en debatt av målen för framtiden har nyligen framlagts av en inom det engelska utrikespolitiska institutet (Chatham House) verksam studiegrupp. Rapporten, Atlantic Alliance, har utarbetats av en rad experter, bland dem professorerna Lionel Robbins och Charles Webster samt general Ian Jacob.

Vid Atlantpaktens tillkomst utgick man från att löftet om ömsesidig hjälp vid angrepp skulle innebära förpliktelse att försvara alla de områden som från början var eller sedermera skulle bli anslutna till paktens. Det gällde inte blott att segra i ett eventuellt krig, utan att genomgående skydda Västeuropa från en rysk invasion. "Man trodde och man tror fortfarande att en motattack efter kontinentens erövring är omöjlig; ingen på kontinenten tror att invasionerna i Europa under kriget skulle kunna upprepas under ett krig i vilket atomvapen kommer till användning. Man tror också att en kommunistisk ockupation skulle bli så mycket mera hänsynslös och effektiv än den tyska var i sina tidigare stadier att det efter några få månader av en sådan ockupation inte längre skulle finnas någon motståndskänsla, någon tving av värde att befria". Därför måste den nya försvarsorganisationen byggas upp på sådant sätt att intet av de anslutna länderna riskerade att under något skede erövrats av ryssarna. Den svåraste uppgiften var uppenbarligen att bygga upp en hållbar försvarslinje i Västtyskland.

Först efter Koreakrigets utbrott insatte man verklig energi på lösningen av denna uppgift. Den 26 september 1950 beslöt Atlantpaktens råd — bestående av representanter för

de skilda regeringarna, i regel utrikesministrarna — att en särskild Atlantpaktensarmé skulle uppsättas, att Tyskland skulle få tillfälle att medverka vid uppbyggandet av Västeuropas försvar och att en överbefälhavare för Atlanttrupperna (general Eisenhower) skulle utnännas. Då general Eisenhower på nyåret 1951 tog befälet över denna armé i vardande fanns högst tolv västdivisioner i Västtyskland, och antalet nägorlunda effektiva flygplan i hela Västeuropa beräknades till 1.000; Ryssland hade 22 divisioner i Östtyskland med omkring 150 divisioner i reserv, vartill kom satellitstaternas 60 divisioner; flygstyrkan beräknades till 10.000 plan. Enligt de successivt uppgjorda planerna skulle vid årsskiftet 1952—1953 25 Atlantpaktensdivisioner stå i Västtyskland jämte 4.000 flygplan. Programmet har inte helt kunnat genomföras, men med all säkerhet har de disponibla styrkorna i Västtyskland ökat med bortåt 100 procent och fått en vida mer effektiv utrustning än tidigare. Man kan utgå ifrån, vilket kanske är det mest väsentliga, att Atlantpaktensarmén i varje fall närmar sig det stadium då det är möjligt att bilda en sammanhängande och relativt stark försvarslinje i Västtyskland; detta innebär att ryssarna måste företa en stor uppmarsch för att kunna skrida till anfall och därmed också att västern kan använda det s. k. taktiska atomvapnet för att slå ner eller starkt försvaga fienden innan den egentliga anfallsaktionen börjar. Till Atlantpaktensarmén räknas också de 25 divisioner som Grekland och Turkiet, sedan Lissabonmötet medlemmar av Atlantpaktens, kan uppsätta. Det är att märka att Atlantpaktensarmén inte omfattar alla västmaktsstyrkor, utan blott dem som är underställda organisationens militära ledning; vid sidan av den gemensamma armén har de olika staterna icke samordnade militära enheter. Beträffande det tyska bidraget till Atlantarmén, beräknat att omfatta 12 divisioner, har definitivt beslut inte fattats; fördraget i saken är ratificerat av England och USA, men ännu icke av Tyskland och Frankrike.

Den militära organisationen har steg för steg kompletterats med andra organ. Det har gällt att utreda hur mycket de olika staterna i folk, materiel

Till Atlantpaktens anslutna stater (i svart).

och pengar skall bidra med till det gemensamma försvaret, hur vapenfabrikation och utrustning skall ordnas, hur man över huvud taget skall få största möjliga effektivitet inom den produktion som är av betydelse. Sedan första maj i år fungerar vid sidan av det militära högkvarteret (Supreme Headquarters Allied Powers Europe, Shape) ett sekretariat i Paris under ledning av engelsmannen lord Ismay. Beslut som engagerar de enskilda staterna kan visserligen inte fattas annat än under medverkan av dessa stater, men genom de berörda åtgärderna har man fått en militär och en civil organisation, vars medlemmar är inställda på att verka för Atlantpaktens som helhet, och det försäkras att en stark känsla av sammanhållning och kollektivt intresse präglar dessa organisationers verksamhet.

Vid skilda tillfällen och av statsmän från olika länder har

sagts att Atlantpaktens bör bli mer än en form för gemensamt försvar; den bör småningom utbyggas till en gemenskap som gäller skilda ekonomiska, sociala och politiska områden, och det har till och med talats om en verklig union. Dessa planer har ännu knappast kommit över de allmänna spekulationsnernas stadium. Men klart är att Atlantpaktens redan bildar en sammanslutning av betydande hållfasthet och kraft; friktion förekommer visserligen i många fall, men i det hela har samarbetet gått utan slitningar som hotar organisationens bestånd. Som försvarsgemenskap och därför också som fredsfaktor är Atlantpaktens utan jämförelse det viktigaste instrument som formats efter det andra världskriget; vid sidan av den är Förenta nationerna och de skilda europeiska samarbetsorganen mera fiktioner än realitet.